

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI:10.52058/2708-7530-2026-5(60)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 5(60)
2026

Мн з України

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-5\(60\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-5(60))

Věda a perspektivy

Nº 5(60) 2026

Praha, České republika
2026

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 5(60) 2026. str. 680

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 226/2026 ze dne 21. květen 2026)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, České republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

Google
scholar

Academic
Resource
Index
ResearchBib

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek - doktor
práv, docent (Zlín, Česká
republika)

Zástupce šéfredaktora:
Markéta Pavlova - ředitel,
Mezinárodní Ekonomický
Institut (Praha, České
republika)

Členové redakční rady:

- Iryna Zhukova** - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Ukrajina)
Humeir Huseyn Achmedov - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Ahmet Selcuk Akdemir - doktor věd, profesor, Malatya Turgut Ozal University (Turecko)
Savvas Mavridis - profesor, katedra marketingu a cestovního ruchu, International Hellenic University (Greece)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Česká republika)
Vladimír Bačíšin - docent ekonomie (Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Slovensko)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)
R. Ahmad Zaky El Islami - Assoc. Prof. Ph.D., Department of Science Education, Faculty of Teacher Training and Education, Universitas Sultan Ageng Tirtayasa (Indonesia)
Dr. Muthmainnah Muthmainnah - Lecturer at Universitas Al Asyariah Mandar Sulawesi Barat, Indonesia, Adjunct Professor at Department Education Manipal GlobalNxt University (Malaysia)
Saeed M. Ismail - PhD, Professor, Department of English, College of Natural Sciences and Humanities, Prince Sattam bin Abdulaziz University, Al-Kharj (Saudi Arabia)
Dr. Jane Gakeniya Njoroge - Professor, Kenyatta University, (Kenya)
Diana Ibarra Santacruz - Professor, University of Nariño, (Colombia)
Helda Alicia Hidalgo Davila - Professor, University of Nariño, (Colombia)
Zeynalova Nigar Eldar kizi - Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Director of the Center for Inclusive Education, Azerbaijan University of Languages (Azerbaijan)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika, 2026
© Vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“, 2026
© autoři článků, 2026

OBSAH

SÉRIE “Pedagogika”

Tetiana Ahibalova, Viktoria Misenyova <i>COGNITIVE SCAFFOLDING IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TO UNIVERSITY STUDENTS</i>	12
Petro Grabovsky, Yuliia Zaporozhtseva <i>CULTIVATING TEACHER CAPACITY FOR AI (artificial intelligence) DEANTHROPOMORPHIZATION THROUGH SPECIALIZED LEARNING CONTENT WITHIN PROFESSIONAL DEVELOPMENT PROGRAMS</i>	26
Mariia Pekariuk <i>THE ROLE OF READING IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION IN HIGHER EDUCATION CONTEXTS</i>	37
Ivan Vasylykiv <i>METHODS OF TEACHING THE BASICS OF ALGORITHMIZATION TO PRIMARY SCHOOL STUDENTS</i>	44
Ганна Бреславська <i>ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	57
Оксана Дурманенко, Олександр Семенов, Олександр Дурманенко <i>МОНІТОРИНГ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІГРОВОЮ ІНДУСТРІЄЮ: ВПЛИВ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР НА РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ТА КРЕАТИВНОСТІ</i>	71
Наталія Зайченко <i>УСЕМІРНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ІСПАНЬКОМУ ОСВІТЯНСЬКОМУ ДИСКУРСІ 1890–1910-Х РОКІВ</i>	84
Наталія Кондратенко, Владислав Кравченко, Інна Воропай <i>ЦИФРОВА КОМУНІКАЦІЯ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФОРМУВАННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i>	95

Світлана Стежко, Віктор Заїка, Тетяна Мелешко 108
*ЛІНГВОЕТИЧНИЙ ВИМІР ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИФРОВІЙ
КОМУНІКАЦІЇ: МЕТОДИКА СПРИЙНЯТТЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
МОВНОЇ НОРМИ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО МОВЛЕННЯ*

Ярослав Стравський, Неля Гливка, Ольга Ковальська, Лариса Федонюк 121
*«МЕДИЧНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ» – НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ У
ТНМУ*

Микола Тищенко 135
*ВИКОРИСТАННЯ NOTEBOOKLM В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНО-
ЗЕМНОЇ МОВИ*

Світлана Якименко 145
*ДІЯЛЬНІСНІ ТА ІНТЕГРОВАНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ НАЦІО-
НАЛЬНОГО СВІТОБАЧЕННЯ ДІТЕЙ 5–10 РОКІВ*

SÉRIE “Právní vědy”

Інна Болокан, Дмитро Мишко 154
*НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ: СУДОВА ПРАКТИКА ЯК
ФАКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ*

Світлана Горевалова 166
*АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ: СУЧАСНИЙ СТАН*

Октавіан Заря 180
*ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
У СФЕРІ РЕАБІЛІТАЦІЇ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ*

Ігор Магдаліна 193
*НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ АДАПТАЦІЇ ОСВІТ-
НЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЄВРО-
ПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ*

Ігор Митрофанов 205
ФІЛОСОФІЯ ЯК МЕТОД У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Руслана Середа 220
*ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ГЕОЛОГІЇ ТА НАДР УКРАЇНИ
З ІНШИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМИ, ЩО НАЛЕ-
ЖАТЬ ДО ЇЇ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ*

SÉRIE “Veřejná správa”

Svitlana Kustova 234
*EU COHESION POLICY: EXPERIENCE OF THE BALTIC STATES AND
CROATIA AND ITS RELEVANCE FOR UKRAINE*

Vyacheslav Tolkovanov, Nataliya Shcherbak 245
*TECHNICAL AND VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING
(TVET) REFORM IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF RECOVERY AND
EUROPEAN INTEGRATION POLICY IMPLEMENTATION*

Вікторія Гальченко, Олег Костюшко, 258
*ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ЛІДЕРСТВА ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНА-
ЛОМ У ВІЙСЬКОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУРАХ
КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО*

Яна Качан, Віктор Сухомлин, Олександр Яцеленко 270
*ЕЛЕКТРОННІ ІНСТРУМЕНТИ УЧАСТІ МОЛОДІ В ПУБЛІЧНІЙ
ПОЛІТИЦІ: ІМПЛІКАЦІЇ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ
ЗАЙНЯТОСТІ*

Денис Красівський, Тетяна Лебідь, Леонід Щебетюк 282
*МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ У ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТО-
РІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РОЛЬ
ІНСТИТУТІВ ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА*

Катерина Міщенко, Денис Красівський, Луїза Кондрашова 295
*ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ
РИНКУ ПРАЦІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я*

SÉRIE “Psychologie”

- Vitalii Malimon** 307
*PERMANENT DIGITAL PRESENCE AS A MECHANISM FOR THE
COMPENSATION AND CHRONICIZATION OF LONELINESS
EXPERIENCES*
- Тетяна Демірджі, Леся Олінійчук** 322
*ОСОБЛИВОСТІ АФЕКТИВНОЇ ВИРАЗНОСТІ ТА ЕМОЦІЙНОЇ
РЕГУЛЯЦІЇ В ШЛЮБІ ЗА УМОВ ДЕЗАДАПТИВНИХ СТИЛІВ
ПРИВ'ЯЗАНOSTІ ПАРТНЕРІВ*
- Аліна Парасей-Гочер, Проданюк Федір Миколайович** 339
*ПІРАМІДА НАСИЛЬСТВА ГОРДОНА ОЛПОРТА ЯК МОДЕЛЬ
АНАЛІЗУ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ*
- Тетяна Ряховська, Олеся Сербокрил** 354
*ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ГОТОВНОСТІ ДО МАТЕРИНСТВА У
ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*

SÉRIE “Filologické vědy”

- Надія Васильєва, Анна Бондаренко** 367
*СЕНСОРНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ В
РОМАНІ ДЖОАН ГАРПІС «П'ЯТЬ ЧЕТВЕРТИНОК АПЕЛЬСИНА»*
- Тетяна Сосніна, Надія Васильєва** 378
*ЕФЕКТ ПРАЙМІНГУ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ В ІСПАНСЬКІЙ
МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ОЛДОСА ГАКСЛІ «BRAVE NEW
WORLD»)*

SÉRIE “lékařské vědy”

- Kateryna Ivashyna, Anastasiia Yalova, Olha Obolonska** 391
*MULTIDISCIPLINARY MANAGEMENT STRATEGY FOR TRANSPOR-
SITION OF THE GREAT ARTERIES IN NEWBORNS: CLINICO-
EPIDEMIOLOGICAL RATIONALE AND SEQUENTIAL TREATMENT
ANALYSISINTRODUCTION*

SÉRIE “Architektura a urbanistické plánování”

Юрій Балинський, Дмитро Масляк 399
*АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ РЕКОН-
СТРУКЦІЇ ВЕЛИКИХ ПРОМИСЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ*

Катерина Гусар 413
*ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ГЕОДЕЗИЧНИХ ЗНІМАНЬ
В АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ*

Юрій Ковальчук 424
*ФОРМУВАННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОЄКТУВАННЯ САК-
РАЛЬНОГО ОБ'ЄКТУ ЯК ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: НА ПРИКЛАДІ
ВІДПУСТОВОВОГО ЦЕНТРУ БЛАЖЕННОГО СИМЕОНА ЛУКАЧА В
С. СТАРУНЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ*

SÉRIE “Sociologie”

Oleksandr Poznii 432
*THE ELECTORAL POTENTIAL OF RELIGIOSITY AS A SOCIOLOGICAL
CATEGORY: A THEORETICAL AND METHODOLOGICAL CONCEP-
TUALISATION*

SÉRIE “Ekonomické vědy”

Олена Антонова, Анжела Тяжина 444
*АНТИКОРУПЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЯК ФУНДАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ВІД ІНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ ДО ЦИФ-
РОВОЇ ПРОЗОРОСТІ*

Олександр Богашко, Андрій Бевз 459
*ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОЇ
ЕКОНОМІКИ*

- Віталій Єрмак** 474
ПУБЛІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АКТИВ У ДОБУ ЦИФРОВОЇ ВИДИМОСТІ: РОЛЬ PR-СИСТЕМИ, ВІДКРИТОСТІ, “GOOGLEABILITY” ТА ОСОБИСТОГО БРЕНДУ
- Ганна Омельчак** 484
МОДЕЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО PIVOT ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ В УМОВАХ ULTRA-VUCA СЕРЕДОВИЩА
- Андрій Пінтусов, Ганна Радченко** 494
МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ІНДЕКСУ ЕМОЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ ТА АНАЛІЗУ ЕМОЦІЙНОГО РОЗРИВУ НА РИНКУ ЕЛЕКТРОНІКИ УКРАЇНИ
- Оксана Чебанова, Наталія Чебанова** 510
МЕНЕДЖЕР ПРОДУКТУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ СЕРВІСАМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
- Іван Шевчук, Вікторія Лакіза** 518
АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЦИРКУЛЯРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
- Оксана Шпатакова** 535
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНДУСТРІЇ 5.0 У ВНУТРІШНЬОФІРМОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ БЕЗПЕКИ ТА ЯКОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ВИРОБНИЦТВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

SÉRIE “Sociální komunikace”

- Марія Якубовська** 552
РИТОРИКО-СТИЛІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ В УСНОМУ ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННІ ЖУРНАЛІСТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ МОВИ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

SÉRIE “Informační technologie”

- Yurii Sorochych, Serhii Striamets, Oleksandr Khlevnoi** 564
IMPLEMENTATION OF LIGHTWEIGHT HYBRID CNN-FUZZY MODELS ON EDGE DEVICES FOR REAL-TIME CAMERA TRAP DATA PROCESSING
- Геннадій Македон, Наталія Головка, Ірина Ляпіна** 574
ЕВОЛЮЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МАШИННОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ: ВПЛИВ, ФУНКЦІЇ ТА ЗАСТОСУВАННЯ
- Вячеслав Трейтяк, Максим Куклінський, Людмила Ситник** 588
ЦИФРОВА ЕТИКА МОВЛЕННЯ: ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА КУЛЬТУРУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

SÉRIE “Účetnictví a daně”

- Ольга Степанюк, Софія Кафка** 600
ФОРМУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ В ESG-ЗВІТНОСТІ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

SÉRIE “Filozofie”

- Мирон Олексюк** 611
ФЕНОМЕН ПРОВИНИ У КОНЦЕПТАХ СУЧАСНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА
- Геннадій Христокін, Марія Абисова, Ірина Верховцева, Марина Висоцька** 618
ПОЗИТИВНИЙ ЗМІСТ ЕПІСТЕМІЧНОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ: ВІД ЗАХИСНОЇ ПАРАДИГМИ ДО ВІДКРИТОГО ГРАНД-НАРАТИВУ

SÉRIE “Teologie uctívání”

- Ірина Фарафонова** 643
МОЛИТВА ТА ІКОНА В ТЕОЛОГІЇ

SÉRIE “Technické vědy”

- Анна Блищик, Людмила Демчук, Наталя Русецька** 651
*ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА УДОСКОНАЛЕННЯ ЛІНІЇ З ПЕРВИННОЇ
ОБРОБКИ ЗЕРНОВИХ НА ТОВ «СІГНЕТ-ЦЕНТР» ЖИТОМИРСЬКОЇ
ОБЛАСТІ*
- Віктор Буюклі, Сергій Нестеренко** 664
*СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ КОМП'ЮТЕРНОЮ МЕРЕЖЕЮ НА БАЗІ
ГРАФОВОЇ НЕЙРОННОЇ МОДЕЛІ*
- Сергій Максимов** 671
*ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОРТОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ*

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-5\(60\)-57-70](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-5(60)-57-70)

Ганна Бреславська

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри початкової освіти
Національного університету кораблебудування
імені Адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6144-4890>*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті розглянуто проблему підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану як важливого складника професійної підготовки вчителя. Обґрунтовано актуальність дослідження в умовах сучасних суспільно-політичних викликів, пов'язаних із захистом державності, зміцненням національної безпеки, формуванням національної ідентичності та громадянської свідомості молодого покоління, а також підвищенням ролі освіти у цих процесах.

Розкрито сутність національно-патріотичного виховання як цілісного, системного педагогічного процесу, спрямованого на формування у здобувачів освіти любові до Батьківщини, поваги до національних цінностей, історії, культури, мови, а також усвідомлення власної причетності до розвитку держави й готовності до активної громадянської позиції та соціально відповідальної діяльності. Підкреслено його роль як важливого чинника становлення особистості в умовах сучасних соціальних викликів.

Здійснено аналіз сучасних підходів до підготовки майбутніх педагогів до реалізації завдань національно-патріотичного виховання, серед яких особливе місце займають інтеграція відповідного змісту у фахові дисципліни, використання проєктних технологій, залучення студентів до волонтерської діяльності, а також застосування практико-орієнтованого та сервісного навчання, що сприяють набуттю ними реального досвіду педагогічної та соціально значущої діяльності.

Визначено педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх учителів, серед яких: формування ціннісно-світоглядних орієнтацій, розвиток громадянської відповідальності, використання інноваційних освітніх технологій, забезпечення єдності теоретичної і практичної підготовки, а також активна взаємодія з соціальним середовищем. Зроблено висновок, що підготовка майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання є важливим чинником формування

конкурентоспроможного фахівця, здатного до ефективної професійної діяльності, соціальної взаємодії та адаптації до умов сучасного освітнього середовища.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, педагогічна освіта, майбутні вчителі, воєнний стан, громадянська відповідальність, національна ідентичність.

Hanna Breslavska

*PhD in Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Primary Education, Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolaiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6144-4890>*

TRAINING FUTURE TEACHERS FOR NATIONAL AND PATRIOTIC EDUCATION UNDER MARTIAL LAW

Abstract. The article examines the problem of training future teachers for national and patriotic education under martial law as an important component of professional teacher training. The relevance of the study is substantiated in the context of modern socio-political challenges related to the protection of statehood, the formation of national identity, and the development of civic consciousness among the younger generation.

The essence of national and patriotic education is defined as a holistic pedagogical process aimed at fostering students' love for their homeland, respect for national values, history, and culture, as well as readiness for active civic engagement. The approaches to training future teachers for implementing the tasks of national and patriotic education are analyzed, particularly through the integration of relevant content into professional disciplines, the use of project-based technologies, volunteer activities, and practice-oriented learning.

The pedagogical conditions for effective training of future teachers are identified, including the formation of value-based worldviews, the development of civic responsibility, the use of innovative educational technologies, and ensuring the unity of theoretical and practical training. It is concluded that training future teachers for national and patriotic education is an important factor in shaping a competitive specialist capable of professional activity in the modern educational environment.

Keywords: national and patriotic education, teacher education, future teachers, martial law, civic responsibility, national identity.

Постановка проблеми. Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку українського суспільства, зумовлені воєнним станом, актуалізують необхідність

формування національно свідомої, відповідальної особистості, здатної до захисту державних інтересів та активної громадянської позиції. У цих умовах особливого значення набуває роль освіти як провідного чинника формування національної ідентичності та патріотичних цінностей молодого покоління.

Воєнні події, що відбуваються в Україні, суттєво впливають на всі сфери суспільного життя, зокрема на систему освіти, яка виконує не лише навчальну, а й важливу виховну функцію. Освіта стає ключовим інструментом консолідації суспільства, формування громадянської стійкості, розвитку ціннісних орієнтацій та готовності до відповідальної участі у житті держави. У цьому контексті особливої ваги набуває національно-патріотичне виховання як складова освітнього процесу, спрямована на формування у здобувачів освіти почуття любові до Батьківщини, поваги до національних традицій, культури та історії [1, с. 134].

Сучасна педагогічна практика засвідчує наявність низки суперечностей між зростаючим суспільним запитом на підготовку педагогів, здатних ефективно здійснювати національно-патріотичне виховання, та недостатнім рівнем розробленості відповідних методичних і технологічних засад у системі педагогічної освіти. З одного боку, суспільство потребує фахівців, які володіють високим рівнем громадянської свідомості, національної ідентичності та здатні формувати ці якості у здобувачів освіти; з іншого — освітній процес у закладах вищої освіти не завжди забезпечує належний рівень підготовки до реалізації цих завдань.

Недостатня інтеграція змісту національно-патріотичного виховання у фахову підготовку майбутніх учителів, фрагментарність його представлення у навчальних програмах, обмежене використання практико-орієнтованих форм навчання, а також недостатній рівень сформованості ціннісних орієнтацій у студентів ускладнюють ефективну реалізацію зазначеного напрямку діяльності в умовах сучасних викликів [3, с. 78]. Окрім того, спостерігається недостатня увага до розвитку рефлексивних умінь, критичного мислення та здатності майбутніх педагогів адаптуватися до динамічних соціальних змін, що знижує ефективність їхньої професійної діяльності.

У зв'язку з цим актуалізується потреба в удосконаленні змісту, форм і методів підготовки майбутніх учителів, спрямованих на формування їхньої готовності до здійснення національно-патріотичного виховання на засадах системності, практичної спрямованості та ціннісної орієнтації.

Актуалізується проблема підготовки майбутніх педагогів до діяльності в умовах невизначеності, кризових ситуацій та соціальних трансформацій, що вимагає від них високого рівня професійної мобільності, гнучкості мислення та здатності оперативно реагувати на зміни освітнього середовища. Такі умови потребують розвитку громадянської відповідальності, стійких ціннісних орієнтацій і готовності до прийняття обґрунтованих рішень у складних соціально-педагогічних ситуаціях.

У цьому контексті особливого значення набуває формування у майбутніх учителів здатності діяти в умовах ризику та невизначеності, здійснювати педагогічну діяльність у кризових обставинах, забезпечувати психологічну підтримку здобувачів освіти та сприяти їх соціальній адаптації. Це передбачає не лише оволодіння професійними знаннями і вміннями, але й розвиток емоційної стійкості, критичного мислення, комунікативної компетентності та навичок міжособистісної взаємодії.

Зазначене зумовлює необхідність переосмислення підходів до професійної підготовки майбутніх учителів, посилення її ціннісного, практичного та компетентнісного спрямування, а також впровадження інноваційних освітніх технологій, що забезпечують підготовку фахівців, здатних ефективно діяти в умовах сучасних соціальних викликів.

Таким чином, постає об'єктивна потреба у науковому обґрунтуванні та впровадженні ефективних підходів до підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану як важливої складової їхньої професійної компетентності та готовності до діяльності в сучасному освітньому середовищі. Це передбачає розробку цілісних моделей професійної підготовки, оновлення змісту фахових дисциплін, удосконалення форм і методів навчання, а також інтеграцію теоретичних знань із практичним досвідом педагогічної діяльності.

Реалізація зазначених підходів сприятиме формуванню у майбутніх учителів стійких ціннісних орієнтацій, громадянської відповідальності, здатності до ефективної педагогічної взаємодії та готовності до виконання професійних функцій у складних соціальних умовах. Водночас це забезпечить підвищення якості педагогічної освіти, її відповідність сучасним викликам і запитам суспільства, а також підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних до професійної самореалізації та активної участі в розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми національно-патріотичного виховання традиційно перебувають у центрі уваги вітчизняної педагогічної науки. Теоретичні засади формування особистості на основі ціннісних орієнтацій обґрунтовано у працях І. Беґа [1], який розглядає виховання як процес розвитку особистості через засвоєння моральних цінностей і соціального досвіду. Значний внесок у розроблення проблеми патріотичного виховання зробив В. Сухомлинський [2], який підкреслював важливість формування любові до Батьківщини, поваги до культури та історії народу як основи духовного розвитку особистості. У працях О. Савченко [3] обґрунтовано значення ціннісно орієнтованого навчання в системі початкової освіти.

Сучасні наукові дослідження акцентують увагу на трансформації змісту національно-патріотичного виховання в умовах глобалізації та суспільних викликів. Зокрема, підкреслюється необхідність інтеграції патріотичного виховання

у всі складові освітнього процесу, зокрема через компетентнісний підхід, міждисциплінарність та практико-орієнтоване навчання. Дослідники зазначають, що патріотичне виховання має бути спрямоване на формування національної ідентичності, громадянської відповідальності та здатності до активної участі у суспільному житті.

Особливої уваги набувають дослідження, присвячені особливостям патріотичного виховання в умовах воєнного стану. У сучасних наукових працях наголошується, що національно-патріотичне виховання виступає важливим чинником забезпечення національної безпеки, консолідації суспільства та формування стійкості особистості до кризових впливів. Водночас підкреслюється необхідність оновлення змісту професійної підготовки педагогів з урахуванням нових соціально-політичних реалій, розширення їхніх функцій та ролі у формуванні національної свідомості здобувачів освіти.

Окремий напрям досліджень пов'язаний із підготовкою майбутніх учителів до реалізації завдань національно-патріотичного виховання. Сучасні науковці відзначають, що ефективність цього процесу залежить від рівня сформованості професійної компетентності педагогів, їхньої ціннісної орієнтації та здатності інтегрувати виховний компонент у навчальну діяльність. При цьому підкреслюється важливість поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, зокрема через використання інноваційних педагогічних технологій, проєктного навчання та волонтерських практик.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, проблема підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану залишається недостатньо розробленою. Потребують подальшого дослідження питання визначення ефективних педагогічних умов, моделей і технологій підготовки майбутніх учителів до здійснення цієї діяльності в умовах сучасних викликів, що і зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування теоретичних і практичних засад підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: визначити сутність і зміст національно-патріотичного виховання в сучасних умовах; проаналізувати особливості підготовки майбутніх учителів до реалізації його завдань у професійній діяльності; окреслити ефективні підходи, форми та методи інтеграції національно-патріотичного компоненту у зміст педагогічної освіти; обґрунтувати педагогічні умови, що забезпечують результативність підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Національно-патріотичне виховання розглядається як складний, багатокomпонентний і цілісний педагогічний процес, що

передбачає формування у здобувачів освіти системи ціннісних орієнтацій, громадянської позиції, національної самосвідомості та готовності до соціально значущої діяльності. Його сутність полягає у цілеспрямованому, систематичному впливі на особистість з метою розвитку почуття любові до Батьківщини, поваги до національної культури, історії, традицій, мови, а також усвідомлення власної відповідальності за майбутнє держави та її сталий розвиток [1, с. 134].

Зміст національно-патріотичного виховання охоплює взаємопов'язані компоненти — когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний, які забезпечують не лише засвоєння знань про національні цінності, але й формування особистісного ставлення до них, їх внутрішнє прийняття та готовність реалізувати у власній поведінці. Когнітивний компонент передбачає оволодіння знаннями про історію, культуру, традиції та духовні надбання народу; емоційно-ціннісний — формування почуття патріотизму, національної гідності, поваги до інших; діяльнісний — забезпечує практичне застосування цих цінностей у повсякденній та соціально значущій діяльності.

Важливим є те, що цей процес спрямований на гармонійне поєднання національних і загальнолюдських цінностей, розвиток почуття гідності, толерантності, соціальної відповідальності, поваги до прав і свобод людини та формування активної громадянської позиції. Такий підхід сприяє становленню цілісної особистості, здатної до усвідомленого вибору, моральної оцінки власних дій і відповідального ставлення до суспільних процесів.

У сучасних умовах національно-патріотичне виховання виступає важливим чинником консолідації суспільства, зміцнення національної єдності та формування духовної стійкості особистості. Воно сприяє розвитку здатності протистояти негативним інформаційним і соціальним впливам, збереженню культурної ідентичності та формуванню внутрішньої готовності до подолання складних життєвих обставин. Це набуває особливого значення в умовах соціальних трансформацій і воєнного стану, коли зростає потреба у формуванні громадян, здатних до відповідальної участі в житті держави та суспільства.

В умовах воєнного стану цей процес набуває особливої актуальності, оскільки спрямований на консолідацію суспільства, зміцнення національної єдності та формування стійкості особистості до кризових соціальних впливів. У таких обставинах національно-патріотичне виховання виступає не лише складовою освітнього процесу, а й важливим чинником забезпечення соціальної стабільності, духовної єдності та збереження національної ідентичності.

Воно сприяє формуванню у здобувачів освіти усвідомленого ставлення до подій, що відбуваються в державі, розвитку почуття відповідальності за її майбутнє, готовності до активної громадянської участі та захисту національних інтересів. Особливого значення набуває виховання морально-вольових якостей, таких як стійкість, витривалість, здатність до самоконтролю та подолання труднощів, що є необхідними в умовах нестабільності та соціальних ризиків.

Крім того, національно-патріотичне виховання в умовах воєнного стану сприяє розвитку критичного мислення, інформаційної культури та здатності протидіяти деструктивним інформаційним впливам, що є важливою складовою формування свідомого громадянина. Такий підхід забезпечує підготовку особистості, здатної до адаптації в умовах суспільних змін, збереження духовних цінностей і активної участі в розбудові демократичного суспільства.

Освіта в цих умовах виконує не лише функцію передачі знань, але й набуває значення потужного інструменту формування громадянської відповідальності, патріотичних переконань, моральних якостей і готовності до захисту національних інтересів. Вона забезпечує формування у здобувачів освіти цілісного світогляду, заснованого на національних і загальнолюдських цінностях, сприяє розвитку усвідомленого ставлення до подій, що відбуваються в державі, та формуванню активної громадянської позиції. У цьому контексті особливого значення набуває здатність до критичного осмислення соціальних процесів, аналізу інформації та прийняття відповідальних рішень, що визначає рівень соціальної зрілості особистості.

Освітній процес у таких умовах також спрямований на формування психологічної стійкості, соціальної адаптивності та готовності особистості до подолання складних життєвих ситуацій. Він забезпечує розвиток емоційної врівноваженості, здатності до саморегуляції, подолання стресових впливів і конструктивної взаємодії з оточенням. Це є необхідною умовою гармонійного розвитку особистості, її ефективної соціалізації та готовності до активної участі в житті сучасного суспільства, особливо в умовах нестабільності та соціальних викликів.

Сучасні підходи до національно-патріотичного виховання ґрунтуються на компетентнісній парадигмі освіти, яка передбачає інтеграцію знань, умінь, цінностей і досвіду діяльності у цілісну систему професійної підготовки майбутнього педагога. Такий підхід орієнтований не лише на засвоєння теоретичного матеріалу, але й на формування здатності застосовувати набуті знання у практичній діяльності, вирішувати реальні педагогічні та соціальні завдання, діяти в умовах невизначеності та швидких суспільних змін.

У межах компетентнісної парадигми особливого значення набуває формування ключових і професійних компетентностей, серед яких провідне місце займає громадянська компетентність як інтегративна характеристика особистості. Вона передбачає здатність до відповідальної поведінки, активної участі в суспільному житті, дотримання демократичних цінностей, поваги до прав і свобод людини, а також усвідомлення власної ролі у розвитку держави та суспільства.

Важливою особливістю цього підходу є орієнтація на діяльнісний характер навчання, що передбачає включення студентів у різні види практичної діяль-

ності, спрямованої на формування досвіду застосування знань у реальних умовах. Це сприяє розвитку професійного мислення, самостійності, відповідальності та готовності до ефективної педагогічної діяльності, зокрема у сфері національно-патріотичного виховання.

Таким чином, компетентнісний підхід забезпечує підготовку майбутнього педагога як цілісної особистості, здатної не лише до передачі знань, але й до формування у здобувачів освіти ціннісних орієнтацій, громадянської свідомості та активної життєвої позиції.

У цьому контексті особливого значення набуває формування у студентів громадянської компетентності, яка включає здатність до критичного мислення, усвідомлення соціальних процесів, відповідальність за власні дії, повагу до прав і свобод людини, а також готовність до активної участі в суспільному житті [3, с. 98]. Вона передбачає не лише обізнаність із суспільно-політичними процесами, але й сформованість внутрішніх переконань, ціннісних орієнтацій та здатність діяти відповідно до них у реальних життєвих ситуаціях.

Громадянська компетентність виступає важливим компонентом професійної підготовки майбутнього вчителя, оскільки визначає його здатність не лише передавати знання, але й формувати у здобувачів освіти ціннісні орієнтації, соціальну активність та громадянську свідомість. Вона забезпечує готовність педагога до виховання особистості, здатної до відповідальної поведінки, дотримання демократичних принципів, участі у громадському житті та прийняття обґрунтованих рішень у складних соціальних ситуаціях.

Крім того, розвиток громадянської компетентності сприяє формуванню у майбутніх педагогів здатності до міжкультурної взаємодії, толерантності, поваги до різноманіття та конструктивного вирішення конфліктів. Це є особливо важливим у сучасному освітньому середовищі, яке характеризується динамічністю, багатокультурністю та необхідністю адаптації до нових соціальних умов.

Важливою складовою цього процесу є розвиток у майбутніх педагогів умінь аналізувати соціально-політичні явища, оцінювати їх з позицій загальнолюдських і національних цінностей, приймати обґрунтовані рішення та діяти відповідально в різних соціальних ситуаціях. Такий підхід забезпечує формування цілісної особистості педагога, здатного ефективно здійснювати національно-патріотичне виховання в умовах сучасних суспільних викликів.

Підготовка майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання має здійснюватися системно, цілеспрямовано та безперервно, охоплюючи як теоретичну, так і практичну складові професійної підготовки. Такий підхід забезпечує формування цілісної готовності майбутнього вчителя до реалізації завдань національно-патріотичного виховання в умовах сучасного освітнього середовища.

Теоретичний аспект передбачає засвоєння системи наукових знань про сутність, зміст, принципи, методи та форми національно-патріотичного вихо-

вання, а також розуміння його ролі у формуванні особистості та розвитку суспільства. Важливим є оволодіння нормативно-правовою базою, сучасними педагогічними концепціями та підходами, що регламентують організацію виховного процесу в закладах освіти.

Практичний аспект орієнтований на формування у майбутніх педагогів досвіду організації та реалізації виховної діяльності через участь у проєктах, волонтерських ініціативах, освітніх і соціальних заходах, педагогічній практиці. Така діяльність сприяє розвитку професійних умінь і навичок, зокрема організаторських, комунікативних, аналітичних і рефлексивних, а також формуванню здатності застосовувати теоретичні знання у реальних педагогічних ситуаціях.

Поєднання теоретичної та практичної підготовки забезпечує ефективне формування професійної компетентності майбутніх учителів, їхньої готовності до здійснення національно-патріотичного виховання, розвитку громадянської відповідальності та здатності до творчої педагогічної діяльності в умовах сучасних викликів.

Ось розширений, логічно узгоджений і науково підсилений варіант:

Одним із ефективних підходів до підготовки майбутніх учителів є використання проєктних технологій, які забезпечують активне залучення студентів до реальної соціально значущої діяльності. Застосування проєктного навчання сприяє формуванню у здобувачів освіти здатності самостійно планувати, організовувати та реалізовувати освітні й виховні ініціативи, спрямовані на формування патріотичних цінностей у дітей та молоді. У межах таких проєктів студенти мають можливість інтегрувати теоретичні знання з практичним досвідом, розвивати навички командної роботи, відповідальності та прийняття рішень у реальних педагогічних ситуаціях, що, у свою чергу, сприяє підвищенню рівня їхньої професійної компетентності та громадянської активності.

Важливу роль у цьому процесі відіграє також волонтерська діяльність, яка створює умови для набуття студентами практичного досвіду взаємодії з різними соціальними групами, зокрема дітьми, молоддю, представниками вразливих категорій населення. Участь у волонтерських ініціативах сприяє формуванню емпатії, соціальної відповідальності, толерантності та готовності до надання допомоги іншим, що є важливими якостями сучасного педагога. Крім того, така діяльність сприяє усвідомленню соціальної значущості педагогічної професії, формуванню ціннісного ставлення до неї та розвитку мотивації до професійної самореалізації.

Ефективність підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання значною мірою залежить від створення відповідних педагогічних умов, які забезпечують цілісність і результативність освітнього процесу. До таких умов належать: інтеграція національно-патріотичного компонента у зміст фахових дисциплін, що сприяє системному формуванню ціннісних орієнтацій;

використання інноваційних освітніх технологій, які активізують пізнавальну діяльність студентів; забезпечення міждисциплінарного підходу, що дозволяє поєднувати знання з різних галузей; організація рефлексивної діяльності студентів, спрямованої на осмислення власного досвіду; налагодження взаємодії з освітніми та громадськими організаціями, що забезпечує включення студентів у реальне соціальне середовище.

Сукупність зазначених підходів і педагогічних умов сприяє формуванню у майбутніх учителів цілісної професійної готовності до здійснення національно-патріотичного виховання, розвитку їхньої активної громадянської позиції та здатності ефективно діяти в умовах сучасних суспільних викликів.

Таким чином, підготовка майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану постає як складний і багатогранний процес, що потребує комплексного, системного підходу, поєднання теоретичної та практичної складових, а також чіткої орієнтації на формування ціннісно-світоглядних орієнтацій особистості майбутнього вчителя. Така підготовка має бути цілеспрямованою, поетапною та інтегрованою, охоплюючи різні аспекти професійного становлення здобувачів освіти.

Реалізація цього процесу передбачає інтеграцію змістового, діяльнісного та ціннісного компонентів у єдину систему професійної підготовки, що забезпечує формування у майбутніх педагогів цілісного уявлення про сутність, мету та завдання національно-патріотичного виховання. Важливого значення набуває включення відповідного змісту у фахові дисципліни, що сприяє системному засвоєнню теоретичних основ і формуванню професійного мислення.

Ефективність підготовки забезпечується також використанням проєктних і волонтерських практик, які сприяють залученню студентів до реальної соціально значущої діяльності, формуванню практичного досвіду педагогічної роботи, розвитку соціальної активності та громадянської відповідальності. У цьому контексті особливу роль відіграє формування ціннісно-світоглядних орієнтацій, що визначають професійну позицію майбутнього педагога, його ставлення до національних і загальнолюдських цінностей, а також готовність до їх трансляції у професійній діяльності.

Важливим складником професійної підготовки майбутніх педагогів є розвиток педагогічної рефлексії, яка забезпечує здатність до критичного аналізу власної діяльності, усвідомлення її результатів, оцінювання ефективності застосованих методів і визначення напрямів подальшого професійного самовдосконалення. Рефлексивна діяльність сприяє формуванню у студентів уміння осмислювати власний педагогічний досвід, коригувати професійну поведінку, приймати обґрунтовані рішення та підвищувати якість своєї діяльності.

Розвиток педагогічної рефлексії також забезпечує формування здатності до самооцінювання, самоконтролю та саморозвитку, що є важливою умовою

безперервного професійного зростання майбутнього вчителя. Вона сприяє усвідомленню значущості педагогічної діяльності, формуванню відповідального ставлення до виконання професійних обов'язків та готовності до інноваційної діяльності в освітньому середовищі.

Сукупність зазначених підходів і педагогічних умов сприяє формуванню професійно компетентного, соціально активного та відповідального педагога, здатного ефективно здійснювати національно-патріотичне виховання, адаптуватися до змін сучасного суспільства та відповідати на актуальні виклики освітньої практики.

Реалізація зазначених напрямів сприяє формуванню у майбутніх педагогів готовності до ефективного здійснення національно-патріотичного виховання, розвитку їхньої професійної компетентності, громадянської відповідальності та здатності до діяльності в умовах сучасних соціальних викликів. Така підготовка забезпечує становлення педагогів, які здатні не лише транслювати знання, а й формувати у здобувачів освіти систему цінностей, орієнтованих на національну ідентичність, громадянську свідомість і соціальну активність.

Це забезпечує підготовку фахівців, які володіють не лише необхідними теоретичними знаннями та практичними вміннями, але й здатні активно впливати на формування ціннісної сфери особистості учнів, сприяти розвитку їхнього критичного мислення, відповідального ставлення до суспільних процесів і готовності до активної участі в житті держави. Водночас така підготовка сприяє розвитку у майбутніх учителів здатності до педагогічної творчості, інноваційної діяльності та адаптації до змін у сучасному освітньому середовищі.

У результаті формується педагог нового типу — професійно компетентний, ціннісно орієнтований, соціально активний, здатний ефективно реалізовувати завдання національно-патріотичного виховання та відповідати на виклики сучасного суспільства.

Ефективність підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання значною мірою залежить від дотримання комплексу взаємопов'язаних педагогічних умов, що забезпечують цілісність, системність і результативність освітнього процесу. Їх реалізація спрямована на формування у здобувачів освіти не лише професійних знань і вмінь, але й стійких ціннісних орієнтацій, громадянської позиції та готовності до практичної педагогічної діяльності.

Однією з ключових умов виступає єдність теоретичної та практичної підготовки, яка передбачає гармонійне поєднання засвоєння наукових знань із набуттям реального досвіду організації виховної діяльності. Такий підхід забезпечує не формальне засвоєння теоретичних положень, а їх осмислення, переосмислення та подальше застосування у практичній діяльності. Це сприяє ефективній трансформації теоретичних знань у практичні вміння та навички, необхідні для реалізації завдань національно-патріотичного виховання.

Важливим є також те, що поєднання теоретичної і практичної складових дозволяє майбутнім педагогам краще усвідомити специфіку виховної роботи, сформувані здатність до планування, організації та оцінювання виховних заходів, а також адаптуватися до умов реального освітнього середовища. У результаті забезпечується підготовка фахівців, здатних ефективно застосовувати отримані знання у професійній діяльності та вирішувати складні педагогічні завдання в умовах сучасних соціальних викликів.

Вагомого значення у процесі підготовки майбутніх педагогів набуває використання інноваційних освітніх технологій, зокрема проєктного, інтерактивного, проблемного та сервісного навчання, які забезпечують активізацію пізнавальної діяльності студентів і створюють умови для їхньої активної участі в освітньому процесі. Такі технології сприяють розвитку критичного мислення, креативності, здатності до аналізу й узагальнення інформації, а також формуванню навичок самостійного прийняття обґрунтованих рішень у професійній діяльності.

Їх застосування дозволяє наблизити навчальний процес до реальних умов педагогічної практики, забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичним досвідом і сприяє формуванню практико-орієнтованих компетентностей. У результаті підвищується ефективність професійної підготовки майбутніх учителів, їхня готовність до інноваційної діяльності та здатність адаптуватися до динамічних змін сучасного освітнього середовища.

Важливою умовою підготовки майбутніх педагогів є активна взаємодія з соціальним середовищем, що передбачає системне залучення студентів до співпраці із закладами освіти, громадськими організаціями, волонтерськими ініціативами та іншими соціальними інституціями. Така взаємодія створює можливості для безпосереднього включення здобувачів освіти у реальні соціально-педагогічні процеси, що сприяє поєднанню теоретичної підготовки з практичним досвідом діяльності.

Участь у різних формах соціальної взаємодії забезпечує набуття студентами важливого соціального досвіду, розвитку громадянської відповідальності, емпатії, толерантності та здатності до ефективної комунікації. Вона також сприяє формуванню соціальної активності, ініціативності та готовності до участі у вирішенні актуальних суспільних проблем, що є необхідною умовою професійного становлення сучасного педагога.

Крім того, така взаємодія дозволяє майбутнім учителям глибше усвідомити соціальну значущість педагогічної діяльності, сформувані навички міжособистісної взаємодії та адаптуватися до умов реального освітнього середовища, що підвищує ефективність їхньої професійної підготовки.

Сукупність окреслених педагогічних умов забезпечує підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів, сприяє формуванню їхньої професійної зрілості, ціннісної спрямованості та готовності до результативної реалізації

завдань національно-патріотичного виховання. Їх системне впровадження дозволяє забезпечити цілісність освітнього процесу, узгодженість його змісту, форм і методів, а також сприяє розвитку здатності майбутніх педагогів діяти в умовах сучасних соціальних викликів.

Такий підхід формує у здобувачів освіти не лише професійні знання та вміння, а й готовність до відповідальної педагогічної діяльності, активної громадянської позиції та ефективної взаємодії в сучасному освітньому середовищі.

Висновки. Підготовка майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання є одним із пріоритетних напрямів сучасної педагогічної освіти, що зумовлено потребами суспільства у формуванні національно свідомої, відповідальної та соціально активної особистості. Вона сприяє не лише формуванню професійної компетентності майбутнього вчителя, а й розвитку його громадянської позиції, ціннісних орієнтацій та усвідомлення соціальної значущості педагогічної діяльності.

Реалізація цього напрямку забезпечує підготовку педагогів, здатних ефективно здійснювати виховну діяльність, формувати у здобувачів освіти національну ідентичність, патріотичні почуття та готовність до активної участі в суспільному житті. Водночас така підготовка сприяє розвитку у майбутніх учителів критичного мислення, професійної мобільності та здатності адаптуватися до умов сучасних соціальних викликів, зокрема пов'язаних із воєнним станом.

Таким чином, підготовка майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання виступає важливим чинником підвищення якості педагогічної освіти, забезпечує формування конкурентоспроможного фахівця, здатного до ефективної професійної діяльності в умовах динамічних змін сучасного освітнього середовища.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою та науковим обґрунтуванням моделей оцінювання ефективності підготовки майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання, визначенням чітких критеріїв, показників і рівнів сформованості відповідних компетентностей. Важливим напрямом є також створення діагностичних інструментів, що дозволять здійснювати комплексну оцінку результатів такої підготовки в умовах сучасного освітнього середовища.

Подальшого вивчення потребують питання впровадження інноваційних освітніх технологій, зокрема цифрових, проєктних, інтерактивних та сервісного навчання, у процес професійної підготовки майбутніх учителів. Актуальним є також дослідження можливостей інтеграції волонтерської діяльності, міждисциплінарних підходів і практико-орієнтованого навчання у формування їхньої готовності до національно-патріотичного виховання.

Окрему увагу доцільно приділити вивченню міжнародного досвіду підготовки педагогів до громадянського та патріотичного виховання, його адаптації

до українських реалій, зокрема в умовах воєнного стану. Це сприятиме вдосконаленню змісту педагогічної освіти, підвищенню її якості та ефективності, а також формуванню педагогів нового покоління, здатних до професійної діяльності в умовах сучасних соціальних викликів.

Література:

1. Батечко Н. Г. Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті компетентнісного підходу. Київ : Педагогічна думка, 2018. 312 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 1 : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ : Либідь, 2018. 280 с.
3. Бондар В. І. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів у сучасних умовах. Київ: Освіта України, 2022. 280 с.
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 2019. 376 с.
5. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 03.05.2026).
6. Кремень В. Г. Філософія освіти : підручник. Київ : Грамота, 2015. 520 с.
7. Кузьменко В. В. Національно-патріотичне виховання учнівської молоді: сучасні підходи. Харків : Основа, 2021. 224 с.
8. Пометун О. І. Патріотичне виховання учнів у сучасній школі: теорія і практика. Київ: Педагогічна думка, 2020. 256 с.
9. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник. Київ : Грамота, 2019. 504 с.
10. Сисоєва С. О. Розвиток педагогічної освіти в умовах глобалізації та євроінтеграції. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2021. 340 с.
11. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ : Радянська школа, 2012. 382 с.
12. Ткаченко Л. І. Громадянська освіта в Україні: теорія і практика розвитку. Київ : Педагогічна думка, 2020. 198 с.

References:

1. Batechko N. H. (2018). *Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv u konteksti kompetentnisnogo pidkhodu*. Kyiv: Pedahohichna dumka. 312 p.
2. Bekh I. D. (2018). *Vykhovannia osobystosti: u 2 kn. Kn. 1: Osobystisno oriientovanyi pidkhid: teoretyko-tekhnologichni zasady*. Kyiv: Lybid. 280 p.
3. Bondar V. I. (2022). *Teoriia i praktyka pidhotovky maibutnikh uchyteliv u suchasnykh umovakh*. Kyiv: Osvita Ukrainy. 280 p.
4. Honcharenko S. U. (2019). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk*. Kyiv: Lybid. 376 p.
5. Law of Ukraine "On Education" (2017). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (accessed: 03.05.2026).
6. Kremen V. H. (2015). *Filosofii osvity*. Kyiv: Hramota. 520 p.
7. Kuzmenko V. V. (2021). *Natsionalno-patriotychne vykhovannia uchnivskoi molodi: suchasni pidkhody*. Kharkiv: Osnova. 224 p.
8. Pometun O. I. (2020). *Patriotychne vykhovannia uchniv u suchasnii shkoli: teoriia i praktyka*. Kyiv: Pedahohichna dumka. 256 p.
9. Savchenko O. Ya. (2019). *Dydaktyka pochatkovoї osvity*. Kyiv: Hramota. 504 p.
10. Sysoieva S. O. (2021). *Rozvytok pedahohichnoi osvity v umovakh hlobalizatsii ta yevrointehratsii*. Kyiv: Osvita. 340 p.
11. Sukhomlynskyi V. O. (2012). *Sertse viddaiu ditiam*. Kyiv: Radianska shkola. 382 p.
12. Tkachenko L. I. (2020). *Hromadianska osvita v Ukraini: teoriia i praktyka rozvytku*. Kyiv: Pedahohichna dumka. 198 p.

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika

Magazín
Věda a perspektivy

№ 5(60) 2026

Podepsáno k tisku ze dne 22. Květen 2026

Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk

Headset Times New Roman.

Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.